สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๒๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันอังคารที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๒๕ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ก่อนเปิดการประชุมศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๘ จำนวน ๘ คน เป็นเวลาพอสมควร

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม **(ไม่มี)**

(๒) รับรองรายงานการประชุม **(ไม่มี)**

(๓) กระทู้ถาม **(ไม่มี)**

(๔) เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว **จำนวน ๕ เรื่อง**

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอต่อสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส (นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์) ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ (นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ) เลขานุการคณะกรรมาธิการในฐานะประธานอนุกรรมาธิการกิจการสตรีและผู้มีความหลากหลายทางเพศ

(นางทัศนา ยุวานนท์) และที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ (นายอนุพร อรุณรัตน์) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ในปัจจุบันเมื่อกล่าวถึงกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ประกอบด้วย ๑) กลุ่มผู้หญิงรักผู้หญิง (Lesbian) กลุ่มชายรักชาย (Gay) ๓) กลุ่มที่รักได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง (Bisexual) ๔) กลุ่มคนข้ามเพศจากเพศชายเป็นเพศหญิงหรือเพศหญิงเป็นเพศชาย (Transgender) ๕) กลุ่มคนที่พึงพอใจต่อเพศใดเพศหนึ่ง โดยไม่ได้จำกัดในเรื่องเพศและความรัก (Queer) และ ๖) กลุ่มอินเตอร์เซ็กส์ที่เกิดมามีลักษณะทางกายภาพโดยมีอวัยวะสืบพันธุ์ของทั้งสองเพศ ไม่สามารถระบุเพศของตัวเองได้อย่างชัดเจน (Intersex) ปัจจุบันแม้ว่าสังคมไทยจะมีการยอมรับกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้นจากอดีตแล้ว อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศก็ยังดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นของความเหลื่อมล้ำในหลายด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการทางสุขภาพและสาธารณสุข ด้านการเลือกปฏิบัติในสถานที่ทำงานและสถานศึกษา ด้านการสมรสซึ่งจำกัดสิทธิการสมรสเฉพาะเพศชายกับเพศหญิง ด้านการบังคับใช้พระราชบัญญัติเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้านการคุกคามทางเพศ และการปฏิบัติต่อบุคคลข้ามเพศระหว่างการควบคุมตัวและขณะโดนคุมขังที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น ๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ ควรผลักดันให้แนวปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นมติคณะรัฐมนตรีและมีผลใช้บังคับอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนกระทรวงสาธารณสุข ควรสร้างความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพของแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ทุกคนในสถานพยาบาล ให้ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดอ่อน ไม่เลือกปฏิบัติและส่งเสริมให้ระบบสาธารณสุขมีบริการแก้ปัญหาความจำเป็นทางสุขภาพของบุคคลข้ามเพศอย่างตรงจุด เป็นต้น ๒) ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย รัฐบาลควรเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สมรสเท่าเทียม) เพื่อรองรับให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถหมั้นและสมรสกันได้ ซึ่งจะทำให้สิทธิ หน้าที่ และสถานะทางครอบครัวเท่าเทียมกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิงอันเป็นการตอบสนองความเสมอภาคของบุคคลและเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในสังคม

ภายหลังที่คณะกรรมาธิการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า เรื่องนี้เป็นงานวิจัยที่มีคุณค่ามีความสอดคล้องต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศพบปัญหาทั้งการใช้ชีวิต การแสดงตัวตน การสมัครเข้าทำงาน และปัญหาอื่น ๆ ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับคนกลุ่มนี้มักจะได้รับความสนใจจากสังคมจำนวนมาก ดังนั้นหากบุคคลในสังคมต่างยอมรับความเป็นตัวตนของคนกลุ่มนี้ คนกลุ่มนี้ก็พร้อมยอมรับกฎเกณฑ์ทางสังคมและปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย ตั้งแต่ในสถานศึกษาควรพิจารณาเรื่องความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และคุณงามความดีเป็นหลัก ไม่ควรมองเพียงเพศสภาพ เพราะหากเรามองเพียงเพศสภาพ อาจเกิดการปฏิบัติต่อบุคคลทุกคนด้วยความไม่เหมาะสมและไม่เท่าเทียม การมองข้ามเพศสภาพและนึกถึงความสามารถเป็นหลัก จะสามารถดึงสมรรถนะของบุคคลเหล่านี้ออกมา ซึ่งจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ ส่วนกรณีชายกับชาย หรือหญิงกับหญิง

สมรสกัน ตกลงเป็นคู่ชีวิตยังพบปัญหาเรื่องสวัสดิการและความมั่นคงของการเป็นคู่ชีวิต การใช้นามสกุล อีกทั้ง กรณีการเข้ารับการเกณฑ์ทหารของชายไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาถึงการดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการตรวจร่างกาย สถานที่ และการใช้ดุลยพินิจในการเขียนผลการตรวจร่างกายสำหรับผู้ที่ผ่าตัดแปลงเพศหรือยังไม่ได้ผ่าตัดแปลงเพศให้มีความเหมาะสมเป็นไปตามกรอบของกฎหมายและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนจึงควรเร่งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กรณีข้อเสนอแนะที่ให้ทบทวนการจ่ายยาป้องกันเอชไอวีก่อนการสัมผัส (PrEP) และยาป้องกันเอชไอวีหลังสัมผัส (PEP) ให้ครอบคลุมนั้น ต้องยอมรับว่ามีช่วงเวลาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีแนวทางให้จ่ายยาที่ช่วยป้องกันความเสี่ยงจากการติดเชื้อ HIV คือ ยาป้องกันเฉพาะผู้ได้รับสิทธิบัตรทอง ๓๐ บาท หรือสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเนื่องจากเป็นบัตรที่ให้บริการเกี่ยวกับการส่งเสริมและป้องกันโรคไว้ แต่ปัจจุบันซึ่งคาดว่าเป็นหลังจากที่คณะกรรมาธิการได้เสนอรายงานฉบับนี้แล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีการตีความกฎหมายใหม่ ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจ่ายยาทั้ง ๒ ชนิดดังกล่าว ให้กับผู้มีสิทธิตามบัตรทอง ประกันสังคม และข้าราชการ เพื่อส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค (PP) ได้ตามปกติแล้ว

ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส (นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์) ได้ตอบข้อซักถาม สรุปได้ว่า เห็นด้วยกับข้อคิดจากสมาชิกเรื่องควรพิจารณาบุคคลจากความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และคุณงามความดีเป็นหลัก ไม่ควรมองเพียง เพศสภาพ ส่วนกรณีการเข้ารับการเกณฑ์ทหารของชายไทยที่ผ่านตัดแปลงเพศ หรือยังไม่ได้ผ่าตัดแปลงเพศจะได้มีการศึกษาต่อไป ปัจจุบันแพทย์เขียนผลการตรวจเลือกในใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ (ใบ สด. ๔๓) โดยใช้คำว่า “ภาวะเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด” อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีการเสนอกฎหมายใหม่และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศหลายฉบับ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นคณะกรรมาธิการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการและมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ปัญหา อุปสรรค และทางออกการพัฒนาระบบสุขภาพดิจิทัลในประเทศไทย” ซึ่งคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข (นายเจตน์ ศิรธรานนท์) ประธานคณะอนุกรรมาธิการสุขภาพดิจิทัล (รองศาสตราจารย์พลเอก ไตรโรจน์ ครุธเวโช) และอนุกรรมาธิการ (นายสุรัคเมธ มหาศิริมงคล) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ระบบดิจิทัลได้ปรับเปลี่ยนกิจกรรมด้านสุขภาพ

ให้สามารถดำเนินการนอกสถานพยาบาลได้ ทั้งการป้องกัน วินิจฉัย และรักษาโรค มาตรการยกระดับระบบสุขภาพที่สำคัญ คือ การใช้ระบบสุขภาพดิจิทัล เพิ่มการเข้าถึงและเพิ่มประสิทธิภาพ มาตรการปฏิรูประบบสาธารณสุขของประเทศไทยจึงมีจุดเน้นที่การพัฒนาระบบสุขภาพดิจิทัล โดยกระบวนการปฏิรูปทำให้ประเทศไทยมีกลไกการอภิบาลระบบสุขภาพดิจิทัลผ่านกลไกในระดับรัฐบาล เช่น คณะกรรมการเฉพาะด้านระบบสุขภาพดิจิทัล รวมทั้งการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพระหว่างภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ ปัญหา อุปสรรคของระบบสุขภาพดิจิทัลของประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยงานด้านสาธารณสุขตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีทางไซเบอร์ ปัญหาการจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ไม่มีมาตรฐานข้อมูลสุขภาพและการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพ การอภิบาลระบบที่ยังไม่มีการขับเคลื่อนแผนสุขภาพดิจิทัลระดับประเทศ ไม่มีการขับเคลื่อนแผน eHealth ของกระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) อย่างครอบคลุมทุกภาคส่วน การบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูล และข้อจำกัดด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลสุขภาพ การขาดแคลนบุคลากรด้านเวชสารสนเทศ และงบประมาณในการพัฒนาระบบความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

คณะกรรมาธิการได้มีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาระบบสุขภาพดิจิทัลของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวม ๘ ข้อ โดย (๑) ควรเร่งรัดการอภิบาลระบบและขับเคลื่อนระบบสุขภาพดิจิทัลให้สมบูรณ์อย่างรวดเร็ว ผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาระบบสุขภาพแห่งชาติ และยกประเด็นด้านสุขภาพดิจิทัลเป็นประเด็นหลักในการทำงานของคณะทำงานในการเร่งรัดนโยบายบัตรประชาชนใบเดียวรักษาได้ทุกที่ (๒) คณะกรรมการเฉพาะด้านระบบสุขภาพดิจิทัลควรจัดทำและเห็นชอบแผนสุขภาพดิจิทัลชาติ จัดทำร่างพระราชบัญญัติสุขภาพดิจิทัลแห่งชาติ พ.ศ. .... และจัดตั้งสำนักงานสุขภาพดิจิทัลเป็นองค์การมหาชน (๓) กระทรวงสาธารณสุขและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องควรจัดทำและประกาศใช้มาตรฐานข้อมูลสุขภาพ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของข้อมูลสุขภาพ เกิดการจัดเก็บข้อมูลและส่งต่อข้อมูลด้วยมาตรฐานเดียวกัน และทำให้เกิดการใช้ข้อมูลสุขภาพข้ามนิติบุคคลได้ (๔) ควรยกระดับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานด้านสาธารณสุขโดยสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร กระบวนการ และครุภัณฑ์ที่จำเป็น (๕) ควรจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพดิจิทัล เพื่อให้มีบุคลากรด้านสุขภาพดิจิทัลอย่างเพียงพอ (๖) ควรจัดตั้งเครือข่ายผู้ให้บริการโทรเวชกรรมเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๗) กระทรวงสาธารณสุข ควรประกาศระเบียบคลังข้อมูลสุขภาพ เพื่อให้เกิดคลังข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคล เพื่อใช้กำหนดนโยบาย ตอบสนองต่อภารกิจด้านสาธารณสุข และ (๘) กระทรวงสาธารณสุขและภาคีเครือข่าย ควรดำเนินการให้สถานพยาบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย เชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบ national digital health platform ของประเทศ เช่น ระบบหมอพร้อม และระบบ Health Link ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลสุขภาพของตนเอง

ภายหลังที่คณะกรรมาธิการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปราย โดยได้มีสมาชิกวุฒิสภาแสดงความคิดเห็น ซักถาม และมีข้อเสนอแนะต่อรายงานในประเด็นต่าง ๆ อาทิ (๑) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการนำระบบดิจิทัลมาใช้กับกิจกรรมด้านสุขภาพ/ประโยชน์ที่จะได้รับ ให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (๒) การนำระบบดิจิทัลมาใช้

กับกิจกรรมด้านสุขภาพ ควรเริ่มจากเรื่องที่อยู่ในวงจรชีวิตมนุษย์ การควบคุมรักษาโรคติดต่อไม่เรื้อรัง การตายจากอุบัติเหตุ เป็นต้น (๓) การดำเนินงานพัฒนาระบบสุขภาพดิจิทัล ต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดการดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนากำลังคน ระบบการบริหารจัดการ การผสานความร่วมมือจากภาคี ทั้งจากภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข ผ่านกลไกคณะกรรมการสุขภาพดิจิทัล และให้มีการพัฒนาระบบให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน มีข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นครบถ้วน เช่น ระบบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบริการสุขภาพ นอกจากนี้ ต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ (๔) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คณะกรรมการพัฒนาดิจิทัลแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข และคณะกรรมการที่ดูแลเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลและความปลอดภัยไซเบอร์ ควรทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาข้อจำกัดด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลสุขภาพ ควบคู่ไปกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (๕) ควรเร่งรัดให้มีกฎหมายสุขภาพดิจิทัลแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลสุขภาพเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์ ลดข้อจำกัดด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลสุขภาพ และคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม แต่ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าวบังคับใช้ จึงสอบถามว่ามีมาตรการอื่นใดที่สนับสนุนให้เกิดการบูรณาการการใช้ข้อมูลสุขภาพหรือไม่ (๖) ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยพัฒนานวัตกรรมหรือปัญญาประดิษฐ์ทางการแพทย์ (AI) และ (๗) การพัฒนาระบบสุขภาพดิจิทัล อาจเชื่อมโยงข้อมูลผู้ป่วยจากระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลของกระทรวงมหาดไทย (Digital Identity:Digital ID) ให้มีการสร้างแพลตฟอร์มกลางด้านสาธารณสุข แล้วใช้ AI วิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา ประธานคณะกรรมาธิการ ประธานคณะอนุกรรมาธิการสุขภาพดิจิทัล และอนุกรรมาธิการ (นายสุรัคเมธ มหาศิริมงคล นายนวนรรณ ธีระอัมพรพันธุ์ นายบุญชัย กิจสนาโยธิน และนายภัทรวินฑ์ อัตตะสาระ) ได้ร่วมตอบชี้แจงสรุปได้ว่า (๑) ในเรื่องข้อเสนอให้จัดตั้งสำนักงานสุขภาพดิจิทัล เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นมานานแล้ว และเป็นไปตามแผนปฏิรูปประเทศ เนื่องจากมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดองค์กรที่เป็นศูนย์กลางและมีศักยภาพ/เสถียรภาพ เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านสุขภาพดิจิทัลในประเทศไทย โดยในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายสุขภาพดิจิทัลแห่งชาติ หรือการจัดตั้งสำนักงานสุขภาพดิจิทัล ก็มีคณะกรรมการเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินงานจัดการข้อมูลสุขภาพ นอกจากนี้ได้มีการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลในเรื่องยกระดับบัตร ๓๐ บาทรักษาทุกโรค เป็นบัตรประชาชนใบเดียวรักษาได้ทุกที่ ซึ่งดำเนินการนำร่อง ใน ๔ จังหวัด มีเป้าหมายการพัฒนาระบบสุขภาพดิจิทัลโดยเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพหน่วยบริการทุกระดับ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการรับบริการ (๒) การใช้ AI ทางการแพทย์มีการนำมาใช้ไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี ปัจจุบันเพื่อควบคุมการใช้ให้มีประสิทธิภาพและความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนเหมือนอุปกรณ์การแพทย์ โดยในเรื่องแผนการพัฒนา AI มาใช้ทางการแพทย์ ได้มีการดำเนินการโดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมการแพทย์และคณะแพทย์ศาสตร์รามาธิบดี และ (๓) ปัจจุบันประเทศไทยมีแพลตฟอร์มด้านสาธารณสุขหลายประเภท และมีความพร้อมของแต่ละภาคส่วนอยู่แล้ว ข้อเสนอของคณะกรรมาธิการก็คือให้เชื่อมโยงข้อมูล

ของแต่ละแพลตฟอร์มเข้ามาให้เป็นระบบเดียวกัน และเห็นว่าข้อมูลที่นำมาแลกเปลี่ยนกันได้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะก่อประโยชน์ในการพัฒนานวัตกรรมทางการแพทย์ต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการและมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรี พิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๓ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) และรองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม ในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ) ได้ร่วมกันรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเกิดจากปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ถูกปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศที่มากเกินขีดความสามารถในการดูดซับของธรรมชาติ โดยสาเหตุหลักมาจากการใช้พลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิลที่มากขึ้น โดยก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกสู่ชั้นบรรยากาศที่สำคัญ ได้แก่ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (Co_2) ก๊าซมีเทน (CH_4) และก๊าซไนตรัสออกไซด์ (N_2O) ซึ่งส่งผลต่อสมดุลพลังงานจากดวงอาทิตย์ที่แผ่ลงมาสู่พื้นผิวโลก เนื่องจากก๊าซเหล่านี้ มีคุณสมบัติในการดูดซับความร้อนจากพื้นผิวโลกไม่ให้สะท้อนกลับสู่อวกาศ และมีการแผ่พลังงานส่วนหนึ่งกลับลงยังพื้นผิวโลก ส่งผลให้พื้นผิวโลกและบรรยากาศชั้นล่างอบอุ่นและร้อนกว่าปกติซึ่งเรียกว่า “ปรากฏการณ์เรือนกระจก” และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศโลกเพิ่มขึ้นทำให้ปรากฏการณ์เรือนกระจกมีความรุนแรงขึ้น ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน (Global Worming) ที่สูงขึ้นและเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ประชาคมโลกต้องเผชิญ ดังนั้น ทุกภาคส่วนของสังคมจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการลดและควบคุมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas Emission) จากกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง จากการพิจารณาศึกษาการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการ คณะกรรมาธิการได้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ด้านนโยบาย รัฐบาลต้องปรับนโยบายและแผนการดำเนินงานพร้อมทั้งกำหนดเครื่องมือกลไก มาตรการที่เป็นภาคบังคับควบคุมและการจัดสรรสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมาตรการสนับสนุนจูงใจที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนการพัฒนาที่ยั่งยืนในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในสาขาเกษตรกรรมที่นำแนวทาง Bio-Circular-Green Economy (BCG) มาขับเคลื่อนในระดับประเทศ จังหวัดและท้องถิ่น มีแผนที่นำทาง (Road Map) มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด ที่ชัดเจน รัฐบาลต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับข้อกีดกันทางการค้า (CBAM) ด้านกฎหมาย ปัจจุบันการดำเนินงาน

ด้านการป้องกันและแก้ไขการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้โดยตรง ดังนั้น รัฐบาลควรเร่งรัดให้มีการดำเนินมาตรการภาคบังคับที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศและของโลก ผ่านการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... โดยเร็วที่สุด เพื่อให้การขับเคลื่อนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแบบสมดุล หรือความเป็นกลางทางคาร์บอน และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ตามกำหนดเวลาที่วางไว้ ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลต้องมีนโยบายให้ทุกกระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้องมีหน่วยงานภายในที่รับผิดชอบภารกิจด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกำหนดให้เป็นภารกิจสำคัญของหน่วยงาน มีตัวชี้วัดผลสำเร็จ จัดสรรกำลังคน อุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณ และการพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ แหล่งทุน การเงิน และการเข้าถึงแหล่งทุน รัฐบาลต้องมีนโยบายจัดสรรงบประมาณรูปแบบใหม่ตามความสำคัญของปัญหา โดยจะต้องพิจารณาว่ากิจการใดมีสัดส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด แก้ง่ายที่สุด ใช้งบประมาณคุ้มค่าที่สุด จึงจัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญ รัฐบาลต้องจัดแหล่งทุน การเงิน และการเข้าถึงแหล่งทุนโดยเร่งรัดการดำเนินงานตามข้อเสนอของกระทรวงอุตสาหกรรมที่จะยกระดับการประกอบธุรกิจ SME โดยอนุมัติสินเชื่อลดโลกร้อนเป็นสินเชื่อระยะยาวให้สามารถสนับสนุนได้โดยเร็ว และต้องมีการจัดตั้งกองทุนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ต้องมีการพัฒนาและเพิ่มบุคลากรภาครัฐทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเร่งจัดหรือส่งเสริมให้สถาบันต่าง ๆ ให้ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดการก๊าซเรือนกระจก ส่วนราชการ (ระดับกรม) ต้องจัดตั้งหน่วยงานภายในและสนับสนุนทั้งบุคลากรและงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมร่วมกับทุกภาคส่วนจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการจัดการ เช่น การเก็บข้อมูลภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลเทคนิควิชาการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการเผยแพร่โครงการกิจกรรมต้นแบบต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จแก่สาธารณะ

ภายหลังที่คณะกรรมาธิการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นสรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการตามที่เสนอไว้ในรายงานมีหลากหลายประเด็นจึงเห็นว่าควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางการแก้ไขว่าเรื่องใดมีความสำคัญควรดำเนินการลำดับแรก สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแผนงานขอทราบว่าปัจจุบันแผนงานและมาตรการที่มีอยู่ไม่รองรับการดำเนินการเรื่องนี้อย่างไร เห็นว่าการปลูกข้าวมิใช่ปัญหาหลักที่ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจก แต่เกิดจากการที่ป่าไม้ถูกทำลายมากขึ้น จึงไม่มีต้นไม้ที่ทำหน้าที่ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ จึงควรต้องแก้ไขปัญหาเรื่องการตัดไม้ทำลายป่า รวมถึงปัญหาการเผาตอซังที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการเกิดก๊าซเรือนกระจกและเกิด PM 2.5 โดยจะต้องใช้มาตรการอย่างเข้มงวดและเด็ดขาดต่อผู้ที่เผา เช่น การไม่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เผาในทุกด้าน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ดังนั้น การที่จะทำให้ก๊าซเรือนกระจกลดลงหรือเป็นศูนย์

จะต้องเป็นความร่วมมือของทุกภาคส่วนซึ่งต้องแก้ไขทั้งระบบ โดยภาครัฐบาลต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ มีมาตรการควบคุมและแรงจูงใจให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกได้อย่างยั่งยืน

รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม ในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ) ได้ชี้แจงประเด็นข้อสังเกตของสมาชิกวุฒิสภาว่า ในการศึกษาของคณะกรรมาธิการเพื่อติดตามการดำเนินการตามนโยบายและแผนของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในแผนปฏิรูปประเทศ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยในทุกมิติ โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกโดยตรง คือ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) ซึ่งเป็นองค์การมหาชน แต่พบปัญหาการทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เพราะหน่วยงานภาครัฐบางแห่งไม่มีหน่วยงานภายในรับผิดชอบเรื่องนี้ชัดเจน ประกอบกับเนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบังคับให้ต้องมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การดำเนินการสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นไปโดยความสมัครใจ ซึ่งปรากฏว่าไม่ประสบความสำเร็จ โดยที่ทุกคนในสังคมมีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การลดก๊าซเรือนกระจกจะเป็นไปตามเป้าหมายจึงต้องเกิดจากความร่วมมือกันของทุกคนในสังคม ดังนั้น เพื่อให้การควบคุมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสัมฤทธิ์ผลจำเป็นต้องมีการตราพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... ขึ้นบังคับใช้โดยเร็ว เพื่อให้มีกลไกการดำเนินงาน มีมาตรการ และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน กฎหมายฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมาย

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรี พิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๔ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การศึกษาทางด้านเทคนิคและความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของการนำไฮโดรเจนมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรมและภาคขนส่งของประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมาธิการการพลังงานพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

รองประธานคณะกรรมาธิการการพลังงาน คนที่สาม ในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษา ติดตามและเสนอแนะด้านเชื้อเพลิงธรรมชาติ (พลโท อำพน ชูประทุม) และอนุกรรมาธิการ (นายเอกชัย คงสวัสดิ์) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า รายงานฉบับนี้เป็นการศึกษาที่สืบเนื่องจากผลการศึกษาของคณะกรรมาธิการ เรื่อง การนำเชื้อเพลิงไฮโดรเจนมาเป็นพลังงานทางเลือกเพื่อการพาณิชย์สำหรับภาคขนส่ง ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร เพื่อเสนอแนะประกอบการพิจารณาแนวทางบริหารจัดการแผนพลังงาน โดยไฮโดรเจนเป็นพลังงานสะอาด

และมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาน้อยมากจนถึงไม่มีมลภาวะ จึงเป็นเชื้อเพลิงทางเลือกหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยเพื่อบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอนในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ โดยไฮโดรเจนจะมีส่วนช่วยลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ได้ถึง ๑๖.๓ ล้านตัน เทียบเป็นร้อยละ ๑๔ ที่จะลดลงได้ในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจไฮโดรเจนในการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ จะสามารถเริ่มมีการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคพลังงาน ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ ก้าวสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี ค.ศ. ๒๐๖๕ ซึ่งการเลือกใช้ไฮโดรเจนสีเขียวจะมีความคุ้มค่าในด้านราคาต้นทุนในระยะยาว และมีปริมาณการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่จะบรรลุเป้าหมายได้ สำหรับการใช้ประโยชน์จากพลังงานไฮโดรเจน สามารถนำมาใช้ในการกักเก็บพลังงานจากพลังงานไฟฟ้าที่เหลือใช้โดยผลิตไฮโดรเจนและนำกลับมาผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้าผ่านเซลล์เชื้อเพลิงในเวลาที่ต้องการ และใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเซลล์เชื้อเพลิงสำหรับรถบรรทุกไฟฟ้า เซลล์เชื้อเพลิงรถไฟ รวมทั้งลดผลกระทบจากขยะอิเล็กทรอนิกส์ในรถไฟฟ้าแบตเตอรี่ได้ แต่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายและระเบียบที่บังคับใช้กับไฮโดรเจนในรูปแบบเชื้อเพลิงโดยตรง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเริ่มมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าว นอกจากนี้ ในการพัฒนาการกักเก็บคาร์บอน (Carbon Capture and Storage หรือ CCS) ซึ่งเป็นหนึ่งในแผนการดำเนินงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานในการก้าวสู่การเป็นองค์กรคาร์บอนต่ำเข้ามาใช้งานเพื่อกักเก็บคาร์บอน จะช่วยให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ใช้พลังงานสูงสามารถดักจับและกักเก็บคาร์บอนได้ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาไฮโดรเจนสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านนโยบาย รัฐต้องทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความสำคัญของไฮโดรเจนในยุคของการเปลี่ยนผ่านทางพลังงานเพื่อกำหนดกรอบในการกำกับดูแล สนับสนุน การพัฒนาเศรษฐกิจไฮโดรเจน จัดทำยุทธศาสตร์ชาติระดับชาติด้านไฮโดรเจนและนโยบายส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจน โดยในระยะแรกควรสนับสนุนการผลิตไฮโดรเจนจากทรัพยากรในประเทศควบคู่ไปกับการพัฒนาการผลิตไฮโดรเจนสีฟ้า และการพัฒนาการกักเก็บคาร์บอน (CCS) สนับสนุนการพัฒนาการผลิตไฮโดรเจนสีเขียวเพื่อรองรับการใช้งานในอนาคต รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านกฎหมาย มาตรฐาน และข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อรองรับกิจการผลิต การจัดหา และการใช้งานไฮโดรเจนตลอดห่วงโซ่คุณค่า

๒. ด้านกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจไฮโดรเจน ควรกำหนดแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อสนับสนุนให้เกิดการผลิตไฮโดรเจนในประเทศ สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและการผลิตไฮโดรเจนสีเขียวที่ผลิตผ่านกระบวนการอิเล็กโทรลิซิส และใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อลดการปลดปล่อยคาร์บอน ดำเนินการศึกษาวิจัยถึงความคุ้มค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ในเชิงลึกด้านเทคโนโลยีไฮโดรเจน ควรอนุญาตให้มีการนำไฮโดรเจนไปผสมเข้ากับก๊าซธรรมชาติเพื่อใช้ในระบบท่อก๊าซธรรมชาติสำหรับโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว และประสานความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

๓. ด้านโครงการกับมาตรการสนับสนุน ควรเร่งรัดการดำเนินงานในโครงการนำร่องใช้ไฮโดรเจนเป็น Energy Storage ควบคู่กับเทคโนโลยี Fuel Cell ควรใช้ระบบโครงสร้างท่อขนส่งก๊าซ

ที่มีอยู่เพื่อการขนส่งไฮโดรเจนที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน สร้างรูปแบบกลไกทางการเงินเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและใช้ไฮโดรเจน เช่น มาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ควรศึกษาการใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจนกับการขนส่งทางรางโดยใช้หัวรถจักรที่ใช้เซลล์เชื้อเพลิง หรือเครื่องยนต์ก๊าซไฮโดรเจน และจัดตั้งหน่วยงานหรือมอบหมายให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ดำเนินการและสนับสนุนเศรษฐกิจไฮโดรเจนอย่างครบวงจร

ภายหลังที่คณะกรรมาธิการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ไฮโดรเจนเป็นพลังงานทางเลือกที่สำคัญ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่บังคับใช้กับไฮโดรเจนในรูปแบบเชื้อเพลิงโดยตรง จึงควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้และความเสี่ยงที่จะเกิดอันตราย ซึ่งต้องมีการให้ความรู้ สร้างการรับรู้และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและผู้บริโภค ควรมีการศึกษาเพื่อนำพลังงานนิวเคลียร์ฟิวชันซึ่งมีการปลดปล่อยพลังงานจำนวนมากมาใช้เป็นเชื้อเพลิง ควรยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีสรรพสามิตเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและใช้ไฮโดรเจน และพิจารณาโครงการใช้รถขนส่งเซลล์เชื้อเพลิงให้ครอบคลุมถึงยานพาหนะส่วนบุคคลด้วย

จากนั้น รองประธานคณะกรรมาธิการการพลังงาน คนที่สาม ในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการ พิจารณาศึกษา ติดตามและเสนอแนะด้านเชื้อเพลิงธรรมชาติ (พลโท อำพน ชูประทุม) โฆษกคณะกรรมาธิการ ในฐานะรองประธานคณะอนุกรรมาธิการ (นายเจน นำชัยศิริ) อนุกรรมาธิการ (นายเอกชัย คงสวัสดิ์) และคณะทำงาน (นายปิยบุตร จารุเพ็ญ) ได้ร่วมกันตอบชี้แจง สรุปได้ว่า ปัจจุบันการใช้ไฮโดรเจนในภาคอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการขนส่งยังไม่มีกฎหมายเฉพาะ ซึ่งจะอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย โดยความอันตรายของไฮโดรเจนจะอยู่ที่ความดันซึ่งต้องใช้ถังเก็บความดันสูง ทำให้ขนย้ายได้ค่อนข้างยากและได้ปริมาณน้อย จึงจำเป็นต้องขนส่งทางท่อ ส่วนภาชนะบรรจุไฮโดรเจนในรถต่าง ๆ ควรใช้คาร์บอนไฟเบอร์ซึ่งเป็นวัสดุเบาและเหนียว สำหรับการใช้พลังงานไฮโดรเจนในต่างประเทศ มีการทดลองและใช้จริงในภาคขนส่งโดยรถบรรทุก รถไฟ รถโดยสารประจำทาง และเครื่องบิน โดยประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายลดอัตราเงินเฟ้อ (IRA) ซึ่งมีเป้าหมายในการใช้นโยบายภาษีหลากหลายรูปแบบเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้อุตสาหกรรมเน้นใช้พลังงานและเทคโนโลยีที่สะอาด และประเทศญี่ปุ่นเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ให้ความสนใจการใช้พลังงานไฮโดรเจน ด้วยการสร้างอุปสงค์ซึ่งเป็นการแนะนำไฮโดรเจนให้เป็นที่รู้จัก สำหรับประเทศไทยมีการเปิดสถานีต้นแบบบริการเชื้อเพลิงไฮโดรเจนแห่งแรก ที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีการใช้ไฮโดรเจนในรูปแบบของเชื้อเพลิงผ่านการสันดาปภายใน ในส่วนของการพิจารณาทางเลือกการใช้พลังงานของรถยนต์นั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์ต้นทุนการใช้พลังงานในรถยนต์ส่วนบุคคลและน้ำหนักของรถ โดยรถที่มีขนาดใหญ่ เช่น รถบรรทุก มีความเหมาะสมที่จะใช้ไฮโดรเจนเป็นพลังงาน ส่วนรถยนต์ส่วนบุคคลหรือรถยนต์ขนาดเล็กมีความเหมาะสมกับการใช้แบตเตอรี่ไฟฟ้า หรือ EV ทั้งนี้ ประเทศไทยมีศักยภาพของพลังงานแสงอาทิตย์เพียงพอในการรองรับการขยายกำลังการผลิตไฮโดรเจนสีเขียว โดยการใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิงในภาคขนส่งควรพิจารณามาใช้ในโครงการนำร่องที่ใช้กับรถไฟเนื่องจาก

ใช้เงินลงทุนน้อยมาก และการเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานก็เป็นเพียงจัดทำสถานีบริการเติมไฮโดรเจนในต้นทางและปลายทางของเส้นทางเดินรถไฟเท่านั้น

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการและมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔.๕ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างสังคมเข้มแข็งโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือ กรณีศึกษานวัตกรรมเชิงศิลป์แผ่นดินสุพรรณภูมิ ซึ่งคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะอนุกรรมาธิการการมีส่วนร่วมของประชาชน (นายพลเดช ปิ่นประทีป) ได้นำเสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม โดยแบ่งเป็น ๓ ส่วนด้วยกัน สรุปได้ดังนี้ ส่วนที่ ๑ สถานการณ์ “ขับเคลื่อนการพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น” พบว่า ได้ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างชัดเจน การดำเนินงานสามารถก่อเกิดนวัตกรรมเชิงศิลป์ได้ทั้ง ๓ ด้าน โดยนวัตกรรมเชิงศิลป์ที่สร้างสรรค์นำไปสู่การแก้ปัญหาทางด้านศิลปวัฒนธรรมตามศักยภาพของชุมชน เป็นนวัตกรรมเชิงศิลป์ที่เป็นรูปธรรม พร้อมนำไปใช้ขยายผลหากได้รับโอกาสสนับสนุน แต่ที่ยังไม่สามารถขยายผลในเชิงบูรณาการได้เท่าที่ควร เนื่องจากเกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการโดยลำพัง ส่วนที่ ๒ ผลการศึกษาเกี่ยวกับ “นวัตกรรมเชิงศิลป์แผ่นดินสุพรรณภูมิ” พบว่านวัตกรรมเชิงศิลป์ที่สร้างสรรค์ขึ้นสามารถแก้ไขประเด็นปัญหาทางวัฒนธรรมอันเป็นปัญหาร่วมของชุมชน นวัตกรรมเชิงศิลป์ทั้ง ๓ ด้าน แสดงออกทางศิลปะด้วยการออกแบบเพื่อประโยชน์ใช้สอยด้านดนตรีและเพลงร้อง และการเคลื่อนไหวด้วยลีลาท่าทางอันเป็นศิลปะการแสดง เมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วจะสามารถนำมาบูรณาการการสื่อสาร สร้างสรรค์อารยะสุนทรีย์ สื่อสารเรื่องราววิถีวัฒนธรรม วิถีแห่งอนาคต และวิถีปฏิบัติที่ดีงามทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในส่วนที่กำหนดโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน สื่อสารผ่านสื่อมัลติมีเดียหรือภาพยนตร์ โดยมีชุมชนผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นผู้แสดง อันจะเป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของสังคมไทย เป็นพลังอำนาจของชุมชนแบบละมุนละไม (Soft Power) สามารถต่อยอดสู่มูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมสืบต่อไป และ ส่วนที่ ๓ ผลการศึกษา “รูปแบบการสร้างสังคมเข้มแข็งโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือ” พบรูปแบบการดำเนินงานภายใต้กระบวนการการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญ สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนของการดำเนินงานการมีส่วนร่วมอย่างเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง ส่วนของการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงศิลป์ และส่วนของแรงผลักภายในไตรภูมิมิติ (Intrinsic Motives) โดยทั้ง ๓ ส่วนบูรณาการผสานกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวตามเหตุและผลอย่างเป็นธรรมชาติเป็นความจริงของวิถีชุมชน ซึ่งคณะกรรมาธิการได้มีข้อเสนอแนะต่อชุมชน ท้องถิ่น และรัฐบาล โดยในด้านวิธีการดำเนินงาน ควรจัดให้มีหน่วยงานเจ้าภาพหลัก ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในมิติทางวิชาการและการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ รับเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับชุมชนขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิด

ความสมบูรณ์ในทุกมิติมีแผนแม่บทขับเคลื่อนการดำเนินงานในเรื่องนี้ นอกจากนี้ หน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ องค์กรสื่อมวลชนในกำกับของรัฐ รวมทั้งหน่วยงานสนับสนุนประเภทกองทุนหมุนเวียนเพื่อการเข้าถึงของประชาชน เช่น กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ควรบูรณาการการทำงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้กับประเทศ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติรวมทั้งแนวคิดแนวทางในการใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือ

ภายหลังที่คณะกรรมาธิการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุม ได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปราย โดยได้มีสมาชิกวุฒิสภาแสดงความคิดเห็น และมีข้อเสนอแนะต่อรายงานในประเด็นต่าง ๆ อาทิ (๑) เสนอให้สร้างกลไกการจัดการพื้นที่ที่ชัดเจน ภายใต้ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดรูปแบบการพัฒนา แล้วมอบให้หน่วยงานในพื้นที่จัดทำแผนแม่บทท้องถิ่นเพื่อดำเนินการ โดยสนับสนุนงบประมาณ (๒) สร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนในจังหวัดนั้นได้เข้าใจถึงเอกลักษณ์และเข้าใจสิ่งที่กำลังพัฒนาอยู่ ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับจังหวัดทั้งด้านเศรษฐกิจ ชื่อเสียง เพื่อให้เกิดความร่วมมือและมีความภาคภูมิใจที่จะรักษาวัฒนธรรมประเพณี (๓) ควรกำหนดแนวทาง กลยุทธ์ในการรักษาและต่อยอดศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป (๔) นอกจากจังหวัดสุพรรณบุรีแล้ว มีอีกหลายจังหวัดในทุกภูมิภาคที่มีความเก่าแก่ของของพื้นที่และมีรากฐานของศิลปวัฒนธรรมที่มีจุดเด่นสามารถพัฒนาต่อยอดด้านการท่องเที่ยวได้ด้วย เช่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น (๕) ควรสนับสนุนกิจกรรมด้านดนตรีในจังหวัดสุพรรณบุรีเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง ตามที่ UNESCO ได้ยกย่องให้สุพรรณบุรีเป็นเมืองสร้างสรรค์แห่งดนตรี และ (๖) ควรศึกษาวัฒนธรรมเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น ลาวโซ่ง ลาวทรงดำ ลาวพวน ที่กระจายตัวอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี เพิ่มเติมในรายงานฉบับนี้ให้เกิดความสมบูรณ์

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา ประธานคณะอนุกรรมาธิการได้ตอบชี้แจง สรุปได้ว่า เรื่องของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นเป็น Soft Power ที่สำคัญ ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่เรื่องของเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงได้ คณะกรรมาธิการจึงเห็นด้วยว่าการบริหารจัดการในพื้นที่ควรมีกลไกสนับสนุนที่ชัดเจน มีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่ และการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ โดยขอรับข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภาไปปรับปรุงรายงานให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และใช้ประกอบการพิจารณาการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการต่อไป รวมทั้งการศึกษาเมืองอื่น ๆ ในภูมิภาคที่มีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ มีทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา เป็นรากฐาน เพื่อต่อยอดในเรื่อง Soft Power การท่องเที่ยวชุมชน หรือเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการและมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา **(ไม่มี)**

(๖) เรื่องที่เสนอใหม่ **(ไม่มี)**

(๗) เรื่องอื่น ๆ **(ไม่มี)**

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๕๕ นาฬิกา

สำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา